

[Startpagina](#) > [Opleiding, Justitiële Netwerken En Agentschappen](#) > [Italy](#)

Inhoud aangereikt door
Italië

Basisopleiding van rechters en openbare aanklagers in de Europese Unie

Italië

Algemene omschrijving

In Italië is de basisopleiding van gewone rechters en openbare aanklagers gescheiden van die van andere juridische beroepen (advocaten en notarissen) en voor andere rechtsgebieden (bestuursrechters, militaire rechters, auditors en belastingrechters). Dit geldt ook voor de vergelijkende onderzoeken voor toegang tot deze beroepen.

De basisopleiding van gewone rechters en openbare aanklagers duurt 18 maanden en is voorbehouden aan de kandidaten die geslaagd zijn voor een vergelijkend onderzoek, dat gewoonlijk elk jaar door het ministerie van Justitie wordt georganiseerd. De opleiding wordt verzorgd door de [Italiaanse School voor de rechterlijke macht](#) (Scuola Superiore della Magistratura, SSM) samen met de [Hoge Raad voor de Magistratuur](#) (Consiglio Superiore della Magistratura, CSM) en is geregeld bij wetsbesluit nr. 26 van 30 januari 2006.

In het algemeen leidt elk vergelijkend onderzoek tot de aanstelling van ongeveer 300 stagiairs die aan het einde van hun opleiding gerechtelijke functies zullen vervullen.

De toegang tot het vergelijkend onderzoek wordt geregeld bij:

[wetsbesluit nr. 160 van 5 april 2006](#) *betreffende nieuwe regels inzake toegang tot de rechterlijke macht, alsook betreffende de beloningsontwikkeling en taken van rechters en openbare aanklagers, overeenkomstig artikel 1, lid 1, punt a), van wet nr. 150 van 25 juli 2005 (artikelen 1-9).*

De stage wordt geregeld bij:

[wetsbesluit nr. 26 van 30 januari 2006](#) *betreffende instelling van de School voor de rechterlijke macht, evenals bepalingen inzake de stage en opleiding van rechters in opleiding, de beroepsontwikkeling en de opleiding van rechters en openbare aanklagers, overeenkomstig artikel 1, lid 1, punt b), van wet nr. 150 van 25 juli 2005 (artikelen 18-22).*

[Verordening inzake de basisopleiding van gewone rechters en openbare aanklagers](#)

Voor een algemeen overzicht van de basisopleiding van gewone rechters en openbare aanklagers:

[De organisatie van de basisopleiding van rechters en openbare aanklagers in Italië. Goede opleidingspraktijken bij de School voor de rechterlijke macht](#)

Toegang tot de basisopleiding

De benoeming tot gewone rechter of openbare aanklager overeenkomstig artikel 106 van de Grondwet komt tot stand door middel van een openbaar vergelijkend onderzoek, geregeld bij wetsbesluit nr. 160 van 5 april 2006,

waarin de voorwaarden voor deelname aan het examen zijn vastgelegd (artikelen 2 en 7) en waarin de indiening van het verzoek tot deelname (artikel 4), de samenstelling en de taken van de examencommissie (artikelen 5 en 6) en de schriftelijke en mondelinge behandeling (artikelen 1 en 3) worden geregeld.

Het huidige examensysteem kan worden beschouwd als een aanvullende selectie, aangezien voor de toegang tot openbare vergelijkende onderzoeken aanvullende eisen voor een universitair diploma in de rechten worden gesteld.

Kandidaten die slagen voor het examen voeren hun stage uit overeenkomstig de voorschriften van wetsbesluit nr. 26 van 30 januari 2006.

Vorm en inhoud van de basisopleiding

De opleidingsperiode duurt achttien maanden. Deze periode is verdeeld in verschillende fasen: zes maanden bij de SSM en twaalf maanden in een rechterlijke functie; de regels voor de uitvoering ervan worden vastgelegd bij een besluit van de CSM (artikel 18 van wetsbesluit nr. 26 van 2006).

Tijdens de opleidingsfase op de School volgen de stagiairs diepgaande theoretische en praktische cursussen over onderwerpen die door de CSM worden vastgesteld in de richtsnoeren die voor elke klas van nieuw aangenomen stagiairs worden opgesteld, en over onderwerpen die door de raad van bestuur van de SSM in het jaarlijkse programma zijn vastgesteld. De opleidingsfase op de SSM heeft tot doel zowel de beroepsvaardigheden als de ethische kennis te verbeteren (artikel 20).

De opleidingsfase bij de rechtbank is verdeeld in drie perioden (artikel 21).

De eerste duurt vier maanden en vindt plaats bij een rechtbank en bestaat uit deelname aan rechterlijke activiteiten met betrekking tot geschillen of strafbare feiten die onder de bevoegdheid van een meervoudige of enkelvoudige kamer vallen. Ook de deelname aan hoorzittingen valt hieronder.

De tweede periode duurt twee maanden en vindt plaats bij een parket.

De laatste stage van zes maanden vindt plaats op dezelfde locatie dan die waaraan de stagiair voor het eerst werd toegewezen.

Het programma voor elke groep aangestelde stagiairs wordt opgesteld door de CSM in het kader van de opleidingsrichtsnoeren (artikel 2, lid 1, letter o).

Methodologie

De opleiding van rechters en openbare aanklagers mag niet alleen worden opgevat als een "technische" opleiding, die zich beperkt tot kennis van de regels en de toepassing ervan. Ze is ook een belangrijke kans voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijke justitiële cultuur die mede tot uiting kan komen in een harmonisering van de rechtspraak, zodat de rechtszekerheid (rechtsstaat) en de voorspelbaarheid van beslissingen wordt gewaarborgd.

In plaats van conferenties of bijscholingscolleges te houden, organiseert de SSM professionele opleidingen die ruimte bieden voor discussie en participatie met het oog op het uitwisselen van professionele ervaringen.

Tijdens deze colleges spelen klassikale discussies en werkgroepen, onder leiding van een deskundige, een belangrijke rol.

Naast klassikale activiteiten omvat de opleidingsperiode op de School stages bij organisaties die van nut zijn voor de stagiairs. Via gedecentraliseerde opleidingsstructuren in elk rechtsgebied van de hoven van beroep worden stages georganiseerd bij overheidsdiensten, detentiecentra, forensische laboratoria, buitenlandse rechterlijke autoriteiten en internationale organisaties. Er worden ook opleidingsinitiatieven georganiseerd bij de gerechtshoven, in samenwerking met de Orde van Advocaten en haar instellingen, bij de kinderrecht, bij gespecialiseerde kamers van rechtbanken, bij het Hof van Cassatie en bij de CSM.

In de beginfase van de zogenaamde algemene stage ligt de nadruk op het geven van de nodige instrumenten

aan stagiairs om hun taken bewust uit te oefenen, waarbij de basisvaardigheden in materieel en formeel recht worden verworven.

In het kader van de zogenaamde gerichte stages ligt de nadruk op de specifieke functies die elke stagiair zal moeten uitoefenen aan het einde van de positieve beoordeling van de hele periode; waarbij prioriteit wordt gegeven aan de samenstelling van groepen rechters en openbare aanklagers die homogeen zijn wat betreft het type ambt, functies en vakgebieden.

Opleidingen op het gebied van het EU-recht, Europese, grensoverschrijdende opleidingsonderdelen, deelname aan activiteiten van het ENJO/de CCBE/overige instellingen, taalopleidingen

De SSM biedt specifieke interdisciplinaire sessies waarin het rechtssysteem en gerechtelijke functies worden geïntroduceerd, een dialoog met de Europese hoven (Hof van Justitie en Europees Hof voor de Rechten van de Mens) en een diepgaande studie van de Europese dimensie van het recht. Zo worden er vanuit theoretisch en praktisch perspectief prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie behandeld (er worden thematische bijeenkomsten gehouden met referendarissen van het Hof van Justitie), alsook de specifieke kenmerken van het systeem van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en het Hof van Straatsburg. Sinds 2020 wordt, in samenwerking met de Raad van Europa, een stage van één week gewijd aan het bijwonen van modules voor afstandsonderwijs van het HELP-programma (in het Engels), waarmee juridische professionals worden opgeleid op het gebied van de mensenrechten.

Op internationaal niveau nemen de stagiairs ook deel aan specifieke programma's voor basisopleiding van het Europees netwerk voor justitiële opleiding. Deze omvatten onder meer de Themis-wedstrijd (twee tot vier teams van drie leden met een mentor die het opnemen tegen andere opleidingsinstellingen om hun kennis van onderwerpen van algemeen belang te tonen, zoals de rechtsstaat, ethiek, samenwerking in strafrechtelijke en civiele zaken) en de Aiakos-uitwisselingen van één week waarbij de stagiairs andere Europese opleidingsinstellingen bezoeken, samen met andere stagiairs of nieuw benoemde rechters en openbare aanklagers van andere Europese opleidingsinstellingen (per jaar is voorzien in de deelname van 50 stagiairs met passende talenkennis).

Daarnaast zijn er andere bilaterale uitwisselingen gepland met andere Europese en niet-Europese instellingen.

Volgens aanbeveling nr. 4/2003 van de Adviesraad van Europese rechters inzake de initiële en voortgezette opleiding van rechters op nationaal en Europees niveau mogen theoretische en praktische programma's voor nieuw benoemde rechters en openbare aanklagers niet worden beperkt tot zuiver juridische technieken, maar moeten zij ook ethische scholing omvatten en ruimte bieden voor andere aspecten die van belang zijn voor rechterlijke activiteiten, zoals werkbeheer en gerechtelijke administratie, informatietechnologie, vreemde talen, sociale wetenschappen en methoden voor alternatieve geschillenbeslechting.

Wat buitengerechtelijke kwesties betreft, spelen zowel het rechtssysteem als ethiek een centrale rol in de programma's van de SSM.

Werkbeheer is de rode draad die zorgt voor verbinding tussen de klassikale weken die zijn gepland voor elk gebied binnen de algemene opleiding (civiele, strafrechtelijke en vervolgingsprocedures), en ook juridische en justitiële IT is een belangrijk onderdeel van het opleidingsprogramma.

Naast specifieke internationale programma's die deel uitmaken van de basisopleiding vormen ook vreemde talen onderdeel van het opleidingsprogramma en volgen alle stagiairs een jaarlijkse cursus juridisch Engels.

Afronding van de basisopleiding en de kwalificatieprocedure

Aan het einde van de stage beoordeelt de CSM of aan de stagiair gerechtelijke taken kunnen worden toegekend op basis van de verslagen over de tijdens de stageperiode uitgevoerde activiteiten die zijn opgesteld door de aangestelde begeleiders in het rechterlijk ambt en door de mentoren van de SSM.

Als de beoordeling positief is, worden gerechtelijke taken toegekend en een taak toegewezen.

Als de beoordeling negatief is, dan wordt de stagiair toegelaten tot een nieuwe opleidingsperiode van één jaar.

Een tweede negatieve beoordeling leidt tot beëindiging van het dienstverband (artikel 22 van wetsbesluit nr. 26 van 2006).

■ Laatste update: 28/05/2026

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.